

Raad voor de Kinderbescherming
Ministerie van Justitie en Veiligheid

Het Kwaliteitskader van de Raad voor de Kinderbescherming

2020

Inhoud

Woord vooraf	3
1. Wat zijn onze taken?	4
1.1 Onze beschermingstaken	5
1.2 Onze taken rond gezag en omgang na (echt)scheiding	6
1.3 Onze taken rond afstand, screening, adoptie en afstammingsvragen (ASAA)	6
1.4 Onze taken rond strafbare feiten gepleegd door jongeren	6
1.5 Onze taken rond schoolverzuim	7
1.6 Onze taken bij de verschillende rechtszittingen	7
2. Welke waarden sturen ons werk?	9
2.1 Grondslagen van ons optreden	10
2.2 Rechtsbeginselen	10
2.3 Onze ambitie	10
3. Hoe waarborgen we onze kwaliteit?	11
3.1 Kwaliteitskenmerken van onze organisatie	12
3.1.1 Bereikbaarheid voor onze ketenpartners en cliënten	12
3.1.2 Omgaan met klachten en feedback	12
3.2 Kwaliteitskenmerken van onze medewerkers	12
3.2.1 Competenties	12
3.2.2 Professionalisering	12
3.3 Kwaliteitskenmerken van onze manier van werken	13
3.3.1 Objectiviteit, deskundigheid, transparantie en controleerbaarheid	13
3.3.2 Weloverwogen inschattingen en beslissingen	13
3.3.3 Communicatie met het gezin	13
3.3.4 Samenwerking met onze ketenpartners	14
4. Wat kunnen cliënten van ons verwachten?	15
4.1 Informatie-uitwisseling voorafgaand aan een onderzoek	16
4.2 Procedure tijdens het onderzoek	16
4.3 Gebruik van andere informatiebronnen	16
4.4 Onze besluitvorming	17
4.5 Rapportage van onze bevindingen	17
4.6 Dossiervorming en privacybewaking	18
4.7 Veilig ons werk doen	19

Woord vooraf

Voor u ligt het Kwaliteitskader van de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK). Bij de RvdK werken professionals vanuit hun professionele standaard, de beroepscode en richtlijnen Jeugdhulp en Jeugdbescherming.

Het kwaliteitskader beschrijft de taken en bevoegdheden van de RvdK, welke waarden daarbij het moreel kompas vormen, hoe we de kwaliteit van ons werk waarborgen en wat cliënten van ons mogen verwachten.

Het kwaliteitskader is bestemd voor iedereen die in de dagelijkse praktijk met de RvdK te maken krijgt: de kinderen en gezinnen naar wie wij onderzoek doen, de mensen uit hun directe omgeving, de hulpverleners die bij de gezinnen betrokken zijn, de instanties waarmee we samenwerken en onze vaste gesprekspartners bij het Ministerie van Justitie en Veiligheid. Dit document is tegelijkertijd bedoeld om burgers te informeren die belangstelling hebben voor ons werk. De RvdK hecht eraan om voor de hele samenleving duidelijk te maken waar wij als organisatie voor staan.

Dit kwaliteitskader ondersteunt het werk van onze eigen medewerkers die dagelijks uitvoering geven aan de opdracht van onze organisatie. Het document biedt de medewerkers houvast doordat het markeert wat de uitgangspunten in onze onderzoeken zijn en welke gedragsregels en procedures we daarbij volgen. De RvdK gebruikt het kwaliteitskader daarnaast als toetsingskader bij de behandeling van klachten.

Een raadsmedewerker kan, als de omstandigheden erom vragen, tijdens de uitvoering van een onderzoek afwijken van dit kwaliteitskader. Het hoe en waarom daarvan wordt dan altijd toegelicht in het rapport over het betreffende onderzoek.

In dit kwaliteitskader wordt met “ouders” bedoeld: ouders/verzorgers of wettelijk vertegenwoordigers.

In dit kwaliteitskader wordt met “het kind” bedoeld: het kind/de jongere (18-)

1. Wat zijn onze taken?

Ieder kind heeft het recht om zich gezond en evenwichtig te ontwikkelen en uit te groeien naar zelfstandigheid. Dat is vastgelegd in het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind. Ouders zijn eerst verantwoordelijk om aan deze rechten uitvoering te geven. De overheid respecteert de eigen verantwoordelijkheid van ouders. Soms lukt het ouders niet om deze verantwoordelijkheid voldoende te nemen, ook niet met steun van het sociale netwerk en de hulpverlening. Als het kind daarbij ernstig in zijn ontwikkeling wordt bedreigd, is het de taak van de RvdK om maatregelen te vragen om de rechten van het kind te waarborgen. De taken en bevoegdheden van de RvdK vloeien voort uit de wet: beschermingstaken (§ 1.1), taken rond gezag en omgang na een echtscheiding (§ 1.2), taken rond het afstaan en adopteren van kinderen, pleegouderschap en afstammingsvragen (§ 1.3), taken rond strafbare feiten gepleegd door jongeren (§ 1.4) en taken rond schoolverzuim (§ 1.5). We bespreken in dit hoofdstuk wat de taken van de RvdK inhouden.

1.1 Onze beschermingstaken

De beschermingstaken hebben betrekking op situaties waarin de (fysieke) veiligheid en de ontwikkeling van een kind gevaar loopt. We onderscheiden hierbij de volgende situaties:

- > Als wij weet of vermoedens hebben van risicovolle omstandigheden in het leven van een kind, en hulpverlening in een vrijwillig kader mogelijk niet meer voldoende is, onderzoeken we de situatie van het kind en zijn/haar gezinsomgeving. Zo nodig vragen we de rechter om een (voorlopige) kindbeschermingsmaatregel uit te spreken. Ook als een nog niet geboren kind ernstig gevaar loopt kunnen we een onderzoek instellen en zo nodig een kindbeschermingsmaatregel verzoeken.

Aanleiding voor het instellen van een beschermingsonderzoek

De RvdK kan op basis van verschillende situaties onderzoek instellen:

- > Op verzoek van een gemeente, een Gecertificeerde Instelling (GI, Jeugdbescherming of Jeugdreclassering), Veilig Thuis of de rechtbank. Soms wordt de RvdK ook door buitenlandse (gerechtelijke) instanties of de Centrale autoriteit Internationale Kinderaangelegenheden gevraagd onderzoek te doen.
 - > In een crisissituatie waarbij sprake is van een acute en ernstige bedreiging van de (fysieke) veiligheid van kind. De melding komt meestal van Veilig Thuis of de Politie. In geval van nood kan echter iedere burger of organisatie rechtstreeks bij de RvdK melden.
 - > Wanneer we onderzoek doen naar één specifiek kind in een gezin, maken we een inschatting van de (veiligheids)situatie van eventuele andere kinderen in het gezin. Dit kan tot een onderzoek naar deze kinderen leiden.
 - > Ook wanneer wij bij het uitoefenen van enige taak van de RvdK vermoedens hebben dat de veiligheid en ontwikkeling van een kind bedreigd worden stellen we, indien nodig, op eigen initiatief een onderzoek in.
-
- > Als een minderjarige *niet onder het wettelijk vereiste gezag staat, of als daar vermoedens van zijn*, stelt de RvdK een onderzoek in. Dit onderzoek kan leiden tot een verzoek of advies aan de rechtbank over het gezag/de voogdij.
 - > Als de Gecertificeerde Instelling een lopende ondertoezichtstelling met eventueel een uithuisplaatsing niet langer nodig vindt, en om die reden niet van plan is verlenging van de maatregel te verzoeken, toetst de RvdK of de gronden voor de ondertoezichtstelling, met eventueel een uithuisplaatsing, inderdaad niet meer aanwezig zijn. Ook toetst de RvdK het besluit van de GI om een machtiging uithuisplaatsing tussentijds te beëindigen. Een tussentijdse beëindiging van een ondertoezichtstelling verloopt via de kinderrechter; deze wordt niet getoetst door de RvdK.
 - > Als de Gecertificeerde Instelling het voornemen heeft om een ondertoezichtstelling, waarbij de uithuisplaatsing twee jaar (of langer) heeft geduurd, te verlengen, heeft de RvdK een adviserende taak. Wij beoordelen of het in het belang van het kind is om de ondertoezichtstelling voort te zetten of dat een onderzoek naar een gezagsbeëindigende maatregel meer op zijn plaats is.
 - > Als de RvdK na onderzoek besluit om geen ondertoezichtstelling te verzoeken, kan bij een verschil in inzicht de burgemeester van de meldende gemeente de RvdK verzoeken om de zaak alsnog voor te leggen aan de kinderrechter om een besluit te nemen.
 - > Als na een onderzoek naar de noodzaak van de *beëindiging van het gezag* de RvdK besluit om geen verzoek tot beëindiging van het gezag in te dienen bij de rechter, dan kunnen de Gecertificeerde Instelling (via de RvdK) en pleegouders die langer dan een jaar voor het kind zorgen (zelfstandig) om het oordeel van de rechtbank vragen of beëindiging van het gezag toch in het belang van het kind noodzakelijk is. De rechtbank zal dan een besluit nemen over de eventuele gezagsbeëindiging.
 - > Een goede beoordeling vooraf is onderdeel van de raadsbemoenienis, om te zorgen dat we alleen dan onderzoek doen wanneer bemoenienis van de RvdK aangewezen is. Als onderzoek van de RvdK (nog) niet is aangewezen kan de RvdK meedenken in een casus (Triage en Advies).

1.2 Onze taken rond gezag en omgang na (echt)scheiding

Als de rechtbank de RvdK hierom verzoekt heeft de RvdK een adviestaak wanneer er na een scheiding beslissingen moeten worden genomen over zaken als:

- > *het gezag* over een kind;
- > *de verdeling van zorg- en opvoedtaken* tussen de ouders;
- > *de hoofdverblijfplaats* van het kind;
- > *een omgangsregeling* voor het kind en de ouder bij wie het niet woont;
- > *de informatie- en consultatieplicht* van de verzorgende ouder naar de andere ouder;
- > *de erkenning van een kind* door de biologische vader, wanneer de moeder dit niet wil.

Als een rechtbank uitspraak moet doen over deze zaken, wordt de RvdK als dat nodig is om advies gevraagd. Wij stellen dan onderzoek in en adviseren de rechtbank welke interventie(s) en welke beslissing het belang van het kind het beste dient.

1.3 Onze taken rond afstand, screening, adoptie en afstammingsvragen (ASAA)

Onze organisatie vervult ook een rol bij kwesties rond kinderen die geheel of gedeeltelijk afstammen van andere ouders dan die bij wie ze (zullen) opgroeien. De volgende situaties zijn hier te onderscheiden:

- > Als mensen de wens hebben een (buitenlands) kind op te nemen, doet de RvdK een screeningsonderzoek naar deze aspirant-adoptieouders. Als mensen het voornemen hebben om een pleegkind op te nemen doet de RvdK een justitiële screening naar deze aspirant pleegouders.
- > Als een ouder afstand wil doen van een kind doen wij onderzoek.
- > De RvdK beslist op verzoeken om inzage in dossiers en afgifte van stukken bij afstammingsvragen.
- > Als er vermoedens zijn van illegale opnemings van een kind doet de RvdK onderzoek.
- > Als er na draagmoederschap afstand wordt gedaan van een kind doet de RvdK onderzoek.
- > Op verzoek van de rechter doet de RvdK onderzoek naar en adviseert de rechter over een voorgenomen (Nederlandse) adoptie.
- > De RvdK doet onderzoek naar uitvoering van verplichtingen uit internationale verdragen ten behoeve van kinderen/jongeren.

Wij voeren deze taken uit vanuit de grondgedachte dat een kind recht heeft op ouders (IVRK).

1.4 Onze taken rond strafbare feiten gepleegd door jongeren

De toegevoegde waarde van de RvdK in jeugdstrafzaken is dat wij altijd de pedagogische kant van de zaak belichten. We kijken naar de jongere in zijn individuele situatie, we onderzoeken of er sprake is van achterliggende problematiek waarvoor hulpverlening nodig is en we laten die informatie meewegen in onze adviezen aan het Openbaar Ministerie en de rechtbank.

Bij een melding over een jongere die mogelijk een strafbaar feit heeft gepleegd, heeft de RvdK diverse wettelijke taken:

- > Als een jongere wordt verdacht van een strafbaar feit adviseert de RvdK de officier van justitie voorafgaand aan het vervolgingsbesluit over de meest effectieve route tot afdoening. De RvdK overweegt in zijn advies daarbij altijd of de zaak zich leent voor toepassing van herstelrecht, bijvoorbeeld *mediation in het strafrecht*. Het doel hiervan is om partijen samen de materiele en immateriele schade, die ontstaan is door het strafbare feit, binnen de context van het strafproces te laten herstellen.

- > Als het tot een strafzaak komt, voert de RvdK daarover de casusregie. We houden de jongere in alle fasen van het strafproces in beeld en bewaken termijnen en procedures. Tevens bewaken we de inhoudelijke samenhang tussen de activiteiten van de verschillende ketenpartners om te komen tot een consequente en zinvolle reactie op het gedrag van de jongere. Bij casusregie kijken we niet alleen naar de straf maar hebben we ook oog voor de situatie waarin de jongere zich bevindt. Als hulpverlening nodig is, bewegen we de gemeentelijke instanties om die in te zetten. Ook houden we toezicht op de begeleiding die de jongere krijgt vanuit Jeugdreclassering.
- > We doen onderzoek naar de gezinssituatie van jongeren tussen 12 en 18 jaar. Bij jongeren tussen de 18 en 23 jaar kan de RvdK ook onderzoek doen mits het delict waarvan ze worden verdacht gepleegd is vóór hun 18^e jaar. Bij de andere verdachten van 18-23 jaar kan de RvdK geconsulteerd worden door de volwassenenreclassering in het kader van hun onderzoeks- en adviestaak. Op basis van het raadsonderzoek adviseren wij de officier van justitie en de (kinder)rechter over *wat pedagogisch gezien de beste straf en/of zorg is*, gegeven de omstandigheden en de ontwikkelingsfase waarin de jongere verkeert. De twee interventies die wij het meest adviseren zijn het opleggen van een taakstraf en/of het opleggen van toezicht en begeleiding door de Jeugdreclassering.
- > Als de jongere een taakstraf krijgt opgelegd, kan het gaan om een werkstraf en/of om een leerstraf (zie kader). Het is de taak van de RvdK om *de uitvoering van deze taakstraffen te coördineren*. Bij een werkstraf zorgen wij voor een passende werkplek voor de jongere. Bij een leerstraf zorgen wij voor een interventie met als doel het gedrag van de jongere te veranderen.

Werkstraffen en leerstraffen

Jongeren kunnen twee soorten taakstraffen opgelegd krijgen: werkstraffen en leerstraffen.

- > De bedoeling van werkstraffen is dat jongeren verantwoordelijkheid nemen voor hun daden en iets terug doen voor de samenleving. Door het uitvoeren van een werkstraf leren jongeren zich aan regels te houden en opdrachten van een meerdere uit te voeren. Tegelijkertijd doen ze werkervaring op en komen ze in aanraking met organisaties en mensen buiten hun eigen leefwereld.
- > Leerstraffen worden ingezet voor de aanpak van gedragsproblemen van jongeren die met justitie in aanraking komen. In gedragstrainingen leren jongeren nieuwe vaardigheden te gebruiken die van belang zijn voor hun eigen ontwikkeling en om te voorkomen dat ze opnieuw in de fout gaan.
- > Werk- en leerstraffen kunnen ook gecombineerd worden opgelegd.

1.5 Onze taken rond schoolverzuim

Als een leerplichtambtenaar een proces-verbaal opmaakt tegen een jongere van 12 jaar of ouder vanwege schoolverzuim adviseert de RvdK de officier van justitie of de kinderrechter over de hulpverlening die wellicht nodig is en over de strafrechtelijke reactie ten aanzien van de jongere op het verzuim. De RvdK kan onderzoek doen naar de oorzaken van het verzuim. In ons onderzoek spreken we met de ouders, de jeugdige, de school en eventueel hulpverleners. Ook kan de RvdK (voorafgaand aan het opmaken van een proces-verbaal) worden geconsulteerd door de leerplichtambtenaar over de meest effectieve aanpak van schoolverzuim.

1.6 Onze taken bij de verschillende rechtszittingen

Veel van onze onderzoeken leiden tot een advies of een verzoek aan de rechter. Bij de inhoudelijke zitting zijn we aanwezig om het advies of verzoek nader toe te lichten. De RvdK kan, met het oog op de beoordeling van de belangen van de minderjarige, ter zitting verschijnen en adviseren, zowel op verzoek van de rechter als uit eigen beweging. Uitgangspunt is dat in principe de raadsonderzoeker die zelf het onderzoek heeft gedaan, niet als zittingsvertegenwoordiger optreedt.

Daarnaast stellen de rechtbanken ons op de hoogte als ze een (echt)scheidings-, een afstammings-, een gezag- en/of omgangszaak, behandelen waar kinderen bij betrokken zijn of een erkenning/ontkenning vaderschap, waarbij advies van de RvdK nodig is. We kunnen dan bij die zitting aanwezig zijn om te adviseren over de eventuele noodzaak van een raadsonderzoek (Triage en Advies). Ook bij sommige adoptiezaken, bijvoorbeeld stiefouderadoptie en verzoeken tot omzetting van buitenlandse adopties wordt de RvdK op de hoogte gesteld en verzocht ter zitting aanwezig te zijn.

Taken en bevoegdheden bij zittingsvertegenwoordiging

- > Raadsonderzoek en –advies toelichten, huidige situatie toelichten.
- > Tijdens de zitting standpunt van de RvdK aanpassen op basis van inhoudelijke en/of juridische overwegingen.
- > Zelfstandig advies geven.
- > Aanbieden van het uitvoeren van raadsonderzoek.
- > Vragen om de zitting te schorsen dan wel aan te houden.

2. Welke waarden sturen ons werk?

De taken die we hebben beschreven in het vorige hoofdstuk voert de RvdK uit aan de hand van zowel pedagogische als juridische overwegingen; de twee grondslagen van ons optreden (§ 2.1.). Daarnaast hanteren wij bij de uitvoering van ons onderzoek een aantal nationale en internationale rechtsbeginselen (§ 2.2.). Aanvullend op deze algemene maatstaven hebben we binnen onze organisatie specifieke kernwaarden en ambities geformuleerd aan de hand waarvan wij willen werken (§2.3.). In dit hoofdstuk zetten we deze waarden op een rij en leggen we uit wat ze inhouden.

2.1 Grondslagen van ons optreden

Zoals we in hoofdstuk 1 hebben laten zien beweegt het optreden van de RvdK zich op het snijvlak van het pedagogische en het juridische. Dit komt tot uiting in hoe we beoordelen wat in een bepaalde situatie noodzakelijk is ter bescherming van een kind. Onze conclusies en adviezen over de interventie(s) om de situatie van het kind te verbeteren, berusten altijd op *deze twee grondslagen*:

1. *pedagogische* overwegingen: welke zorgen zijn er over dit kind en wat is er nodig om die zorgen weg te nemen?
2. *juridische* overwegingen: zijn de gronden aanwezig om te besluiten tot het adviseren van bijvoorbeeld een bepaalde strafrechtelijke afdoening, tot een rekest ondertoezichtstelling of tot een bepaalde omgangsregeling of tot een bepaalde wijziging in het gezag respectievelijk de zorg- en opvoedtaken.

2.2 Rechtsbeginselen

Zoals in de inleiding al genoemd, zijn bij de uitoefening van onze taken enkele rechtsbeginselen uit het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind richtinggevend. Het gaat met name om de volgende elementen uit dit verdrag:

- > Bij alle overheidsmaatregelen die kinderen raken, moeten de *belangen van het kind de eerste overweging* vormen (artikel 3).
- > De ouders hebben de primaire verantwoordelijkheid voor de zorg en opvoeding van het kind, de overheid respecteert dit (artikel 5).
- > Ieder kind heeft het *recht op leven en ontwikkeling*; de overheid behoort dit recht te beschermen en de ontwikkeling van het kind te waarborgen (artikel 6).
- > Een kind wordt *niet gescheiden van zijn of haar ouders* tegen hun wil, tenzij een scheiding in het belang is van het kind en volgens de vastgestelde procedures gebeurt (artikel 9).
- > Ieder kind heeft het *recht om te worden gehoord* in elke gerechtelijke en bestuurlijke procedure die hem of haar betreft, en om daar inspraak in en invloed op te hebben door vrijelijk zijn of haar mening te uiten (artikel 12). Het is afhankelijk van de leeftijd en ontwikkeling van het kind hoe zwaar de mening meetelt.
- > De rechten van kinderen gelden voor *alle kinderen, zonder discriminatie* van welke aard dan ook (artikel 2).

Daarnaast hanteren we in ons optreden een aantal bestuurlijke rechtsbeginselen die niet direct over kinderen gaan, maar een algemener karakter hebben:

- > *Subsidiariteit*. Dit (rechts)beginsel bepaalt dat altijd het lichtste middel moet worden ingezet om een doel te bereiken. Een ingrijpende maatregel is alleen toegestaan als een lichtere maatregel niet (voldoende) werkt. Voor de RvdK betekent dit dat we onszelf altijd de vraag moeten stellen of we ook zonder kinderbeschermingsmaatregel of strafrechtelijke interventie kunnen bereiken wat we willen. Soms kunnen we een probleem beter oplossen zonder overheidsingrijpen.
- > *Proportionaliteit*. Bij dit beginsel gaat het erom dat de maatregel waartoe een rechter besluit, in verhouding moet staan tot de kwestie die voorligt. Voor ons betekent dit dat we ons moeten afvragen: past de zwaarte van de maatregel die wij adviseren bij de ernst van de situatie?
- > *Rechtsgelijkheid*. Dit is een grondrecht dat bepaalt dat gelijke gevallen gelijk moeten worden behandeld en dat ongelijke gevallen verschillend worden behandeld, al naar gelang de mate waarin zij van elkaar verschillen. Voor ons betekent dit dat de samenleving erop moet kunnen vertrouwen dat wij iedere ouder en ieder kind, ongeacht hun status, hun achtergrond of de regio waar ze wonen, bij hetzelfde probleem op dezelfde manier behandelen, maar dat we tegelijkertijd altijd oog hebben voor het unieke kind en de unieke situatie waarin het verkeert.
- > *Rechtszekerheid*. Hiermee wordt bedoeld dat je er als burger op moet kunnen rekenen dat je rechten zullen worden gerespecteerd. Voor ons betekent dit beginsel dat ons optreden transparant en controleerbaar moet zijn voor de samenleving, in het bijzonder voor onze cliënten en de organisaties waarmee we samenwerken.

2.3 Onze ambitie

De belangrijkste ambitie van onze organisatie ligt in het verlengde van onze wettelijke taak. Wij willen *ieder kind tijdig en doeltreffend helpen*, met het best mogelijke advies. Oftewel: we hebben de ambitie om *altijd de juiste interventie te plegen op het juiste moment*.

3. Hoe waarborgen we onze kwaliteit?

De grondslagen, beginselen en ambities die we in het vorige hoofdstuk hebben beschreven, vormen het morele kompas van onze organisatie. Om dit kompas in de praktijk te kunnen gebruiken, hebben we het vertaald in concrete kwaliteitskenmerken. Deze kenmerken gelden voor onze organisatie (§ 3.1), onze medewerkers (§ 3.2) en onze werkwijze (§ 3.3). De kwaliteitskenmerken bieden ons houvast bij het bewaken van de deugdelijkheid van ons werk. Ze zorgen er tegelijkertijd voor dat we voor onze cliënten en voor de organisaties waarmee we samenwerken (onze ketenpartners) aanspreekbaar zijn op ons handelen.

3.1 Kwaliteitskenmerken van onze organisatie

3.1.1 Bereikbaarheid voor onze ketenpartners en cliënten

- > Directe ketenpartners zoals politie, Openbaar Ministerie, Veilig Thuis, Jeugdbescherming en Jeugdreclassering, kunnen ons 24 uur per dag, zeven dagen per week bereiken voor spoedzaken.
- > Onze bezoeklocaties kennen een goede landelijke spreiding om de bereikbaarheid voor onze cliënten te bevorderen.
- > De raadstaken worden uitgevoerd door het team dat zich richt op de jeugdzorgregio waarin het kind zijn woonplaats, dan wel zijn feitelijke verblijfplaats heeft. De RvdK moet per onderzoek de inschatting kunnen maken waar het zwaartepunt van de activiteiten ligt. Voor ASAA onderzoeken (zie 1.3) en coördinatie taakstraffen is een aantal specifieke locaties aangewezen.

3.1.2 Omgaan met klachten en feedback

- > Wanneer mensen een klacht bij ons indienen volgen we een vaste procedure. Bij de klachtbemiddeling gebruiken we de methode 'Prettig Contact met de Overheid'. Als we er samen niet uitkomen, kan een onafhankelijke klachtencommissie worden ingeschakeld. Op www.kinderbescherming.nl wordt deze procedure uitgelegd.
- > De RvdK is een lerende organisatie. We werken voortdurend aan de kwaliteit van onze dienstverlening, bijvoorbeeld op basis van de resultaten van cliënttevredenheidsonderzoeken en klachtanalyses. We vragen cliënten daarom regelmatig om hun mening over de kwaliteit van ons werk.

Onze cliëntenraad

- > Onze landelijke cliëntenraad bestaat uit ex-clieënten van de Raad voor de Kinderbescherming, zowel volwassenen als jongeren. Vanuit hun ervaringen met onze organisatie geven ze ons gevraagd en ongevraagd advies over de kwaliteit van ons werk.
- > Van tijd tot tijd overlegt de cliëntenraad met onze directie en medewerkers over actuele thema's, bijvoorbeeld als er een verandering in ons beleid aankomt die van invloed kan zijn op de bejegening van cliënten.

3.2 Kwaliteitskenmerken van onze medewerkers

3.2.1 Competenties

- > Onze medewerkers zijn competent, bevoegd en toegerust voor hun taak.
- > De medewerkers die onderzoek doen naar gezinnen zijn geregistreerde jeugdzorgwerkers en geregistreerde gedragswetenschappers. Dit betekent dat zij werken volgens de voor hen geldende beroepscode. Verder houden zij zich aan de Richtlijnen Jeugdhulp en Jeugdbescherming.
- > Naast de geregistreerde professionals heeft de RvdK juridisch deskundigen in dienst, die met name de juridische kwaliteit van het raadsadvies toetsen.

3.2.2 Professionalisering

Onze medewerkers werken voortdurend aan hun verdere professionalisering; de organisatie faciliteert ze daarbij.

3.3 Kwaliteitskenmerken van onze manier van werken

3.3.1 Objectiviteit, deskundigheid, transparantie en controleerbaarheid

- > We maken in onze onderzoeken gebruik van relevante wetenschappelijke inzichten en instrumenten. Bij jeugdstrafzaken hanteren we het Landelijk Instrumentarium Jeugdstrafzaken (LIJ). Wanneer we diagnostisch onderzoek (laten) verrichten, gebeurt dat op basis van het Landelijk Kader Forensische Diagnostiek Jeugd.

Onze onderzoeksmethode

In onze onderzoeksmethode hebben we vastgelegd dat onze aandacht altijd primair gericht moet zijn op de vragen:
(a) wat de zorgen in een opvoedingssituatie concreet voor een kind betekenen en
(b) wat het kind nodig heeft om veilig op te kunnen groeien.

- > We zijn in onze onderzoeken onpartijdig en niet vooringenomen.
- > Iedere beslissing die we nemen tijdens een onderzoek, is gemotiveerd: we leggen uit op welke gronden we vinden dat iets moet gebeuren en waarom het belangrijk is dat het zo gebeurt.
- > In onze onderzoeken maken we gebruik van feitelijke informatie om te komen tot een weloverwogen advies. Soms is het nodig om beweringen van cliënten en anderen te bevestigen met informatie uit andere bronnen. (Zie § 4.3 'Gebruik van andere informatiebronnen'). Daarvoor kunnen wij bijvoorbeeld (professionele) informanten vragen om aanvullende informatie en/of hun visie, ook kunnen we het Justitieel Documentatieregister raadplegen. Informatiebronnen worden in de rapportage vermeld en informatie van informanten wordt altijd geaccordeerd.
- > In de rapportage worden feiten, visies van betrokkenen en interpretaties van de RvdK gescheiden.
- > In onze onderzoeken passen we het principe toe van hoor en wederhoor, zodat ouders én kinderen kunnen reageren op de visie van anderen bij wie we informatie hebben ingewonnen (onze informanten).
- > Wij werken in al onze onderzoeken en bij de coördinatie van taakstraffen volgens het 'vier-ogen-principe'. Dat betekent dat er een gedragsdeskundige en/of een collega bij het onderzoek of de coördinatie van de taakstraf is betrokken.

3.3.2 Weloverwogen inschattingen en beslissingen

- > Wij wegen gedurende onze bemoeienis met een gezin de verschillende belangen tegen elkaar af. Het belang van het kind, inclusief zijn of haar (fysieke) veiligheid, is daarbij doorslaggevend.
- > Als we onderzoek doen naar de situatie van een kind en er zijn meer kinderen in het gezin aanwezig, maken we ook een inschatting van de (veiligheids)situatie van deze andere kinderen. Waar nodig betrekken we de andere kinderen in het onderzoek.

3.3.3 Communicatie met het gezin

- > We spreken of -bij hele jonge kinderen- zien het kind tijdens het raadsonderzoek. We zijn in onze werkwijze gericht op samenwerking met het gezin, hun sociale netwerk en de hulpverleners die bij het gezin betrokken zijn.
- > We streven ernaar dat kinderen en ouders begrijpen wat we doen en waarom. Dat leggen we tijdens het onderzoek dus zo goed mogelijk uit.
- > We spreken met ouders en kind vanuit een oplossingsgerichte houding: we zijn open en belangstellend en we richten ons vooral op de gewenste situatie en met welke stappen we die dichterbij kunnen brengen.
- > We hebben in onze gesprekken met het gezin nadrukkelijk oog voor het perspectief van het kind én dat van de ouders. We sluiten bij het zoeken van een oplossing aan bij de mogelijkheden van het kind, het gezin, de mensen om hen heen en de hulpverlening. Op die manier creëren we betrokkenheid bij en draagvlak voor de uiteindelijke oplossing.

3.3.4 Samenwerking met onze ketenpartners

- > Wij werken voor, tijdens en na onze onderzoeken nauw samen met onze ketenpartners: politie, Openbaar Ministerie, Jeugdbescherming, Jeugdreclassering, Veilig Thuis, wijkteams, centra voor jeugd en gezin, scholen enzovoort. We maken gebruik van relevante informatie die zij bieden over het kind en zijn of haar thuissituatie. Als het voor de hulpverlening nodig is, informeren wij betrokken instanties over de situatie van het kind.
- > Elke ketensamenwerking die wij tijdens een onderzoek aangaan, is erop gericht dat het kind in kwestie tijdig en effectief wordt geholpen. Bij de contacten die onze medewerkers met andere instanties hebben, staat dan ook het belang van het kind en de noodzaak het kind samen te beschermen centraal.
- > We zijn een betrouwbare ketenpartner. Dat betekent dat we de afspraken die we maken met instanties, nakomen. En dat onze medewerkers waar nodig kennis met hen delen, expertise leveren en adviseren.
- > Als ons beschermingsonderzoek wordt afgesloten zonder dat wij de kinderrechter vragen een kindbeschermingsmaatregel op te leggen, zorgen wij voor duidelijke informatieoverdracht aan de hulpverleners in de gemeente waar het kind woont. Voor de hulpverlening aan het gezin kan het noodzakelijk zijn dat wij (het relevante deel van) het raadsrapport opsturen naar de betreffende hulpverleningsinstantie. Dit mogen wij in zulke gevallen doen zonder toestemming van de ouders en/of het kind. Maar wij lichten hen daarover dan wel van tevoren in (zie ook § 4.5, 'Rapportage van onze bevindingen').

4. Wat kunnen cliënten van ons verwachten?

De Raad voor de Kinderbescherming is bij wet ingesteld om de rechten en belangen van een kind of jongere te beschermen. Wij mogen dat desnoods ongevraagd en tegen de wil van de ouders doen. Daarom moeten we aanspreekbaar zijn op het hoe en waarom van ons handelen. Het is van belang dat onze werkwijze en procedures transparant en navolgbaar zijn. Onze cliënten moeten weten wat ze van ons kunnen verwachten.

Hieronder bespreken we achtereenvolgens: de informatie-uitwisseling voorafgaand aan een onderzoek (§ 4.1), de procedure tijdens het onderzoek (§ 4.2), de voorwaarden waaronder we extra informatie over een gezin inwinnen (§ 4.3), de manier waarop onze besluiten tot stand komen (§ 4.4), onze werkwijze bij het vastleggen van de uitkomsten van het onderzoek (§ 4.5), en de waarborgen die we in acht nemen bij het bewaren van privacygevoelige dossiers (§ 4.6).

4.1 Informatie-uitwisseling voorafgaand aan een onderzoek

- > Bij aanvang van het onderzoek ontvangen de ouders de brochure 'Over de Raad voor de Kinderbescherming', plus een brochure over het specifieke soort onderzoek dat aan de orde is; dan wel wordt verwezen naar de internetpagina waar deze informatie te vinden is.
- > Daarnaast is er aangepaste informatie voor de kinderen die in ons onderzoek zijn betrokken. Bij het eerste contact met het kind krijgt het kind, afhankelijk van zijn/haar leeftijd en ontwikkelingsniveau, de van toepassing zijnde brochure uitgereikt of wordt verwezen naar de internetpagina.
- > We informeren het kind en zijn/haar ouders van tevoren over het doel, de opzet en de verwachte duur van ons onderzoek.
- > We informeren de ouders en het kind over onze werkwijze en we stellen hen in de gelegenheid hun mening te geven over de situatie in het gezin. Deze mening wegen we mee in onze besluitvorming.
- > We inventariseren samen met het kind en de ouders welke personen deel uitmaken van het sociale netwerk van het gezin: familieleden, vrienden, buren enzovoort. We betrekken de mensen uit dit netwerk zo nodig bij het onderzoek. Dit gebeurt altijd in overleg met het kind en/of de ouders, de RvdK maakt hierin echter een eigen afweging.
- > Vooraf bespreken we ook bij welke personen of instanties we informatie willen inwinnen. We vragen de ouder(s) om hier een toestemmingsverklaring voor te tekenen. Het kan voorkomen dat ouders dat niet willen; zie hierover § 4.3, 'Gebruik van andere informatiebronnen'.

4.2 Procedure tijdens het onderzoek

- > Niet alleen bij aanvang van ons onderzoek, maar ook tijdens onze bemoeienis met het gezin informeren we ouders en kind regelmatig over het verloop van ons onderzoek.
- > Wanneer we tijdens het onderzoek spreken met personen die de Nederlandse taal onvoldoende beheersen, maken we gebruik van een erkende (eventueel telefonisch aanwezige) tolk.
- > Kind en ouders hebben het recht om zich in de gesprekken met onze medewerkers te laten bijstaan door een vertrouwenspersoon (bijvoorbeeld een familielid of vriend) of door een professionele vertrouwenspersoon (bijvoorbeeld van het Advies- en Klachtenbureau Jeugdzorg).
- > Het toelaten van een vertrouwenspersoon bij gesprekken is aan regels gebonden. Als de vertrouwenspersoon ons onderzoek verstoort, kunnen wij zijn of haar aanwezigheid weigeren, mits we duidelijk uitleggen wat onze bezwaren tegen de verdere aanwezigheid van deze persoon zijn. Als we een gesprek voeren met meer gezinsleden tegelijk, laten wij een vertrouwenspersoon slechts toe als alle gesprekspartners daarmee instemmen.
- > Kind en ouders mogen in principe geluidsopnamen maken van de gesprekken met onze medewerkers. Er zijn beperkingen: er moet toestemming worden gevraagd, de opname moet voor eigen gebruik zijn en mag de privacy van anderen niet schenden. De uitgangspunten en richtlijnen zijn op onze internetsite te vinden. Beeldopnamen maken van gesprekken met raadsmedewerkers mag nooit. De herkenbaarheid en herleidbaarheid schenden de privacy van de medewerker.
- > Om een goede analyse van de veiligheid van het kind binnen het gezin te kunnen maken stelt de RvdK alle nodige vragen. Zo wordt in veel gevallen gevraagd naar het gebruik van alcohol en drugs binnen het gezin en is seksualiteit een gespreksonderwerp.

4.3 Gebruik van andere informatiebronnen

- > Als we bij bepaalde mensen buiten het gezin informatie willen inwinnen over de situatie van het kind, leggen we dat voor aan de ouders en/of kind. Als ouder(s) en/of kind niet instemmen met het inwinnen van informatie bij een bepaalde informant en wij besluiten om tóch deze informant te benaderen, dan informeren wij de ouders en/of het kind daarover, waarbij we uitleggen waarom we het besluit hebben genomen. We leggen dit ook vast in ons rapport. Aan de informant met wie wij vervolgens in gesprek gaan, vertellen wij dat de ouder en/of kind niet heeft ingestemd met het inwinnen van informatie.
- > Als ouder(s) en/of kind graag willen dat wij met bepaalde mensen gaan praten kunnen zij dat aan ons vragen.

Mochten we besluiten dat wij één of meer informanten die het gezin aandraagt niet in het onderzoek betrekken, dan vertellen we dit aan het gezin en leggen we het uit in het rapport.

- > De RvdK is wettelijk bevoegd om, als dat noodzakelijk is voor de uitvoering van onze taak of als de rechter het ons vraagt, ‘justitiële gegevens’ over ouders/verzorgers of het kind op te vragen. Dat houdt in dat we nagaan of iemand in aanraking met justitie is geweest vanwege strafbare feiten. Deze gegevens vragen we standaard op wanneer we mensen screenen die een pleegkind willen opnemen in hun gezin, en wanneer we onderzoek doen naar mensen die een kind willen adopteren.

Ook wanneer de RvdK op verzoek van de rechter onderzoek doet naar of het in het belang van een kind is dat één van zijn/haar ouders alleen met het ouderlijk gezag wordt belast, moet de RvdK justitiële gegevens opvragen. Dit laatste is niet aan de orde als de ouder die het verzoek heeft gedaan ten tijde van het verzoek al samen met de andere ouder het gezag had. Verder mogen bij ZSM (routerings- en/of afdoeningsoverleg van kernpartners OM, politie en RvdK) raadsmedewerkers justitiële gegevens raadplegen.

- > In alle andere gevallen mogen wij alleen justitiële gegevens opvragen als de persoon in kwestie ons daarvoor toestemming geeft. Als iemand geen toestemming heeft gegeven, kan de RvdK besluiten om in het belang van het kind de informatie tóch op te vragen. In dat geval informeren we de persoon in kwestie daarover. Ook vermelden we in een rapport of brief onze argumenten om de justitiële informatie op te vragen.

4.4 Onze besluitvorming

Ouders en kinderen hebben er recht op dat besluiten die impact hebben op hun leven of inbreuk doen op hun rechten, zorgvuldig worden genomen. Daarom nemen wij de volgende waarborgen in acht:

- > De RvdK werkt multidisciplinair
- > Bij elk besluit zijn minimaal twee geregistreerde raadsmedewerkers betrokken. Dit is ook vastgelegd in de richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming. Verder wordt de juridisch deskundige indien nodig bij de besluitvorming betrokken.
- > In het (digitale) dossier dat we over een gezin aanleggen, vermelden we bij elk besluit alle namen en functies van de medewerkers die daarbij betrokken zijn geweest.
- > De afweging en de onderbouwing van het besluit worden opgenomen in het rapport en maken deel uit van het (digitale) dossier. In het rapport maken we duidelijk onderscheid tussen meningen, waarnemingen en feiten.
- > Ieder onderzoek wordt afgesloten met een gesprek met de ouders en het kind, tenzij het belang van het kind en/of het onderzoek dit niet toelaat of tenzij ouders en/of kind dit niet willen. In dit gesprek lichten we ons besluit toe, en ook de overwegingen die tot het besluit hebben geleid.

4.5 Rapportage van onze bevindingen

- > Ouders krijgen het raadsrapport in concept van ons toegestuurd. Alleen wanneer wij een onderzoek doen naar een aanvraag voor buitenlandse adoptie, verstrekken wij op grond van de Wobka¹ ons rapport niet aan de cliënten.
- > Ook kinderen van 16 jaar en ouder ontvangen het (concept)rapport. Bij kinderen onder de 16 jaar maakt onze raadsmedewerker een afweging. Daarbij zijn de uitgangspunten:
 - Kinderen van 12 tot 16 jaar krijgen ten minste ‘hun’ gedeelte van het conceptrapport ter inzage toegestuurd. Bij strafzaken ontvangen zij het hele rapport.
 - Kinderen onder de 12 jaar worden in principe in een gesprek geïnformeerd over de inhoud van de (concept-) rapportage. De professional beoordeelt of het kind daarnaast (een gedeelte van) het rapport krijgt toegezonden.
 - Als er een aanvullend onderzoek is verricht door onze gedragsdeskundige, bespreekt deze gedragsdeskundige het rapport daarover met de ouder(s)/verzorger(s) en het kind.
 - Als onze raadsmedewerker reden ziet om af te wijken van de uitgangspunten, licht hij/zij dat toe in het rapport.

¹ Wet opnemings buitenlandse kinderen ter adoptie.

- > Ouders en kind krijgen vijf werkdagen om het conceptrapport te lezen en hierop te reageren. In uitzonderingsgevallen kunnen wij – na overleg – van deze termijn afwijken.
- > De reacties van ouders en kind voegen we als bijlage toe aan het rapport. Als de ouders en/of het kind feitelijke onjuistheden signaleren, passen we die tekst aan in het rapport. In het definitieve raadsrapport vermelden we of de reacties hebben geleid tot aanpassingen in het raadsrapport, het besluit of het advies.
- > Wanneer het rapport een onderbouwing bevat van onze adviezen aan de rechtbank en/of de officier van justitie sturen we het rapport naar deze instanties.
- > Als we de kinderrechter verzoeken om een kindbeschermingsmaatregel, sturen we het rapport voorafgaand aan de zitting naar de GI die de maatregel (als deze door de rechter wordt uitgesproken) gaat uitvoeren.
- > Als wij (delen van) het rapport willen toesturen naar een hulpverleningsinstantie die betrokken is bij het gezin, vragen wij hiervoor instemming van de ouders. Als zij ons geen toestemming geven, maar we denken dat doorsturen van (delen van) het rapport tóch noodzakelijk is om de veiligheid van het kind te garanderen, kunnen we dit ook zonder toestemming van de ouders doen. We brengen de ouders en de jongere (16+) daarvan op de hoogte en leggen uit waarom we dit zonder hun toestemming toch doen.
- > De organisatie of persoon die de melding heeft gedaan die de aanleiding was voor ons onderzoek, informeren wij over de uitkomst van het onderzoek en, indien van toepassing, over de uitspraak van de rechtbank.
- > Als het van belang is voor het kind delen wij de uitkomst van het onderzoek ook mee aan de professionele informant.

4.6 Dossiervorming en privacybewaking

- > Wij leggen een dossier aan van ieder kind naar wie een onderzoek wordt ingesteld. Per dossier registreren we de contacten, de binnengekomen en uitgaande stukken, de overwegingen en besluiten in ons systeem.

Waarom leggen wij alle onderzoeksgegevens van een kind vast in een digitaal dossier?

Het registreren van alle stappen in ons onderzoek naar een kind is nodig om:

- > een heldere verantwoording over ons handelen aan onze cliënten te kunnen geven – ook nog jaren na onze interventie;
- > een lopend onderzoek te kunnen overdragen aan een collega-raadsmedewerker, bijvoorbeeld in verband met ziekte;
- > ons als organisatie meer in het algemeen over ons werk te kunnen verantwoorden, tegenover de samenleving en de politiek.

- > Alle gegevens, zowel in het papieren dossier als in het digitale Kinderbescherming BedrijfsProcessenSysteem (KBPS) waarmee wij werken, kunnen worden gezien als persoonsgegevens in de zin van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Vanzelfsprekend houden wij ons aan deze privacywetgeving. Dat betekent dat wij als organisatie zorgvuldig omgaan met het delen van de gegevens uit onze dossiers. Wij mogen dit alleen doen als het nodig is voor noodzakelijke hulp-, zorg- of dienstverlening.
- > Overeenkomstig de AVG kunnen mensen van wie wij persoonsgegevens verwerken, nagaan wat er met die gegevens gebeurt. Wij informeren hen over het feit dat er persoonsgegevens van hen worden verzameld en verwerkt, en voor welk doel.
- > In onze privacyverklaring zijn de regels uitgewerkt die we in acht nemen bij het aanleggen van dossiers, de gegevens die we daarin opnemen, de toegankelijkheid van die gegevens en de mogelijkheden tot inzage.
- > Bewaartermijnen voor dossiers:
 - Wanneer het kind met wie de RvdK bemoeienis had 24 jaar is geworden wordt het dossier vernietigd.
 - Als de RvdK in het kader van triage en advies bij een kind betrokken is geweest zonder dat er een raadsonderzoek is gestart wordt het dossier na 12 maanden vernietigd.
 - Een dossier wordt voor onbepaalde tijd bewaard in geval van:

- gezagsbeëindigende maatregel;
- afstand en/of adoptie;
- screening pleeggezin;
- een onderzoek in verband met de beginseltoestemming voor het opnemen van een (buitenlands) kind ter adoptie; wanneer een kind in het gezin is geplaatst.
- Onderzoeksgegevens van de gedragsdeskundige inclusief testmateriaal kunnen na een bewaringstermijn van twee jaar vernietigd worden of zoveel later als noodzakelijk is vanwege een (te verwachten) gerechtelijke procedure in de zaak van het kind, dan wel vanwege een (tuchtrechtelijke) klachtprocedure.

4.7 Veilig ons werk doen

Door de aard van onze taak komen raadsmedewerkers in aanraking met mensen die boos, teleurgesteld of verdrietig zijn.

Daar hebben we begrip voor. Toch verwachten we dat we onze publieke taak veilig kunnen uitvoeren. De RvdK heeft met vele andere overheidsinstellingen de landelijk norm 'Veilige Publieke Taak' onderschreven.

Dit betekent dat de RvdK onderstreept dat zijn medewerkers bij het uitoefenen van zijn of haar taak niet geconfronteerd mogen worden met agressie of geweld. Een en ander is verder uitgewerkt in het Landelijk protocol Agressie en geweld Raad voor de Kinderbescherming.

De RvdK heeft enkele huisregels opgesteld.

Huisregels RvdK

- > We gaan respectvol met elkaar om.
- > Wij verzoeken u om uw telefoon tijdens het gesprek met de medewerker uit te schakelen.
- > Volg de aanwijzingen van de medewerkers op.
- > Bij ontoelaatbaar gedrag wordt het gesprek beëindigd.
- > Bij strafbare feiten wordt aangifte gedaan.

whom it may concern

Raad voor de
Kinderbescherming
vakgroep kwaliteit

Datum
14 juli 2020

Ons kenmerk
MdV/AM/AJ

memo

Errata kwaliteitskader 2020

Dit document bevat een aantal correcties op de inhoud van het kwaliteitskader 2020.

Op pagina 16 staat te lezen:

“Kind en ouders mogen in principe geluidsopnamen maken van de gesprekken met onze medewerkers. Er zijn beperkingen: er moet toestemming worden gevraagd, de opname moet voor eigen gebruik zijn en mag de privacy van anderen niet schenden.”

Dit moet zijn:

Kind en ouders mogen in principe geluidsopnamen maken van de gesprekken met onze medewerkers. Er zijn beperkingen: de opname moet voor eigen gebruik zijn en mag de privacy van anderen niet schenden.

Op pagina 18-19 staat te lezen:

Een dossier wordt voor onbeperkte tijd bewaard in geval van:

[...]

- een onderzoek in verband met de beginseltoestemming voor het opnemen van een (buitenlands) kind ter adoptie; wanneer een kind in het gezin is geplaatst.

Dit moet zijn:

Een dossier wordt voor onbeperkte tijd bewaard in geval van:

[...]

- een onderzoek in verband met de beginseltoestemming voor het opnemen van een (buitenlands) kind ter adoptie;

Op pagina 19 staat bij de huisregels:

Bij strafbare feiten wordt aangifte gedaan.

Dit moet zijn:

Bij strafbare feiten kan de RvdK aangifte doen.